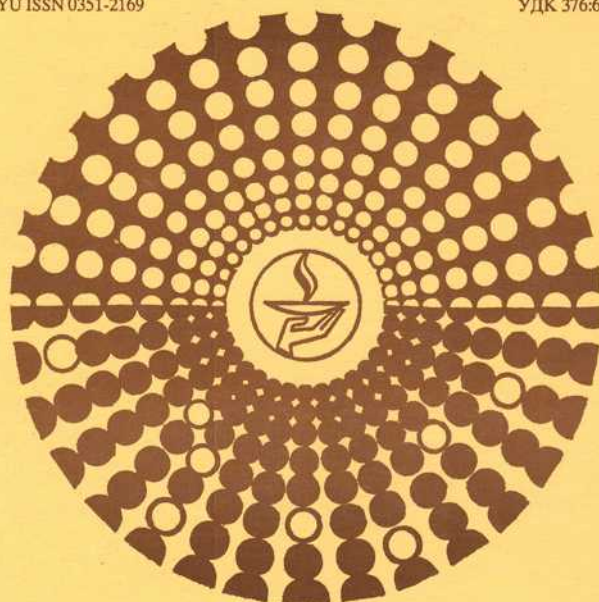

YU ISSN 0351-2169

УДК 376:616

САВЕЗ ДЕФЕКТОЛОГА ЈУГОСЛАВИЈЕ
И ДЕФЕКТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ДТП	ГОД. XXXVII	БЕОГРАД	БР. 1	1994.
-----	-------------	---------	-------	-------

ДЕФЕКТОЛОШКА ТЕОРИЈА И ПРАКСА

ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ У БОЛНИЧКИМ УСЛОВИМА

Стање, проблеми и перспектива

Стање: Почетак васпитања и образовања телесно инвалидне деце и омладине везан је за здравствене установе у којима се реализује рехабилитациони процес. У овим установама настава се организовала за оне пацијенте чија је рехабилитација захтевала вишемесечни боравак.

Током даљег развоја система васпитања и образовања телесно ин- валидне деце и омладине, отварају се одељења за „екстерне” пацијенте, чије здравствено стање не захтева интензиван рехабилитациони третман а постоји могућност и потреба за даљим наставком школовања.

Последњу фазу у развоју система школства за ове ученике карактерише масовно отварање приватних школа које нису везане за болничке услове.

У економски развијеним земљама обично егзистирају сва три квалитативна облика, с тим што је број приватних школа већи од броја школа у болничким условима.

Земље источне и средње Европе, па тако и Југославија, карактерише васпитање и образовање телесно инвалидне деце и омладине у болничким условима.

У Србији, у оквиру рада две специјализоване установе, Завода за рехабилитацију „Др М. Зотовић” и Завода за рехабилитацију церебрално парализоване деце и омладине, организује се настава за децу која се налазе на рехабилитацији и за „екстерне” пацијенте.

Две школе: ОШ „Миодраг Матић” и „Драган Херцег” организују наставу у поменутих установама. ОШ „Миодраг Матић” наставу организује за церебрално парализоване ученике по посебном наставном плану и програму, док ОШ „Драган Херцег” наставу организује по редовном плану и програму који због болничких услова не може да буде у потпуности реализован (извођење огледа из физике и хемије, физичко васпитање итд.).

Што се тиче средњег образовања телесно инвалидне омладине (под посебним условима) оно потпуно изостаје, док постоји код других категорија хендикеп, као што је ментална ретардација, глувоћа и наглувост и слепоћа и слабовидост.

Проблеми: Проблеме везане за васпитање и образовање телесно ин- валидне деце и омладине можемо поделити на три групе.

Прву групу проблема могли бисмо условно назвати „технички”, а они се односе на:

- велику флукуацију ученика у обе школе,
- различит почетак школске године за ученике (ученици бивају уписани 1 или 2 месеца после почетка школске године),
- различита патологија па према томе и различите способности ученика ОШ „Драган Херцег”,

- неадекватни просторни и технички услови за извођење наставе,
- непостојање евиденције телесно инвалидне деце и омладине школског узраста,
- недовољни обухват телесно инвалидне деце за похађање основне школе.

Другу групу проблема можемо назвати организационим (структурал-ним) у које убрјамо:

- скоро апсолутну неприпремљеност деце за полазак у школу,
- недостатак дефектолога-соматопеда који би у школама за телесно инвалидну децу радио на корекцији когнитивних и моторних дефицита који представљају препреку за праћење и савладавање наставе,
- неизбалансиран и нефлексибилни програми и планови,
- скоро потпуна незаинтересованост родитеља за напредовање и перспективу детета које похађа школу,
- немогућност деце из унутрашњости да након завршене медицинске рехабилитације наставе школовање у местима из којих долазе.

Трећу групу проблема чине друштвени проблеми, а везани су за сис- темска решења у области здравства, образовања и социјалне заштите:

- неодговарајуће комуникације на релацији школа-болница (мар- гинализовање значаја васпитања и образовања),
- стална настојања да се телесно инвалидна деца третирају као интелек- туално очувана па према томе и без потребе за школовањем у специјалним условима - с друге стране она се не интегришу ни у редовне школе),
- стална тенденција да се школе за телесно инвалидну децу третирају као пандан редовној школи,
- непостојање ни једне школе која није везана за болничке услове,
- непостојање ни једне приватне школе за телесно инвалидну децу.

Перспективе: Васпитање и образовање телесно инвалидне деце и ом- ладине везано је за функционисање и оријентацију система: здравственог осигурања и здравствене заштите, система васпитања и образовања и система социјалног осигурања. Пошто ова три система представљају корпус једне државе и владе која је на њеном челу, немогуће је очекивати било какве квалитативне и квантитативне промене које би задовољиле потребе телесно инвалидне деце и омладине, стручне и научне захтеве, док се однос друштвених фактора према овој проблематици не промени.

Хуманитарне организације и родитељи телесно инвалидне деце и ом- ладине (као животно заинтересовани) требало би да стално актуелизују проблеме у овој области, мобилишу јавно мишљење и надлежне органе у циљу решавања проблема везаних за васпитање и образовање телесно инвалидне деце и омладине у Србији, који су испод нивоа свести грађана Србије и степена развоја државе Србије.